

IMPLANTATIE VAN EEN PACEMAKER

FRANCISCUS VLIETLAND

Binnenkort wordt er bij u een pacemaker links of rechts onder het sleutelbeen geplaatst (implantatie). Hierbij wordt er door een ader een pacemakerdraad (of pacemakerdraden) naar het hart opgevoerd en daar op de juiste plek geplaatst. Voor de behandeling wordt u, meestal voor 1 nacht, opgenomen in het ziekenhuis.

Röntgenstralen en zwangerschap

Bij het inbrengen van een pacemaker maken wij gebruik van röntgenstraling. Wanneer u zwanger bent of u heeft het vermoeden dat u dit bent, neem dan van tevoren contact met ons op. Het is namelijk niet verstandig de ongeboren baby aan deze straling bloot te stellen. Het onderzoek kan weer plaatsvinden binnen tien dagen na de eerste dag van de menstruatie. Verzet zo nodig uw afspraak.

Medicijnen

Als u bloedverdunnende middelen gebruikt moet u dit melden aan de arts, het kan zijn dat u hiermee tijdelijk moet stoppen. Uw arts zal u hierover inlichten. Andere medicijnen kunt u gewoon innemen. Als u andere medicijnen gebruikt, verzoeken we u deze mee te nemen.

Dag van de opname en voorbereiding

- Op de dag van opname meldt u zich op de verpleegafdeling Cardiologie. Deze afdeling bevindt zich op de eerste etage. U neemt lift A en volgt route 1.01.
- Laat uw sieraden thuis, maar neem wel uw medicijnen mee. Draag geen make-up en kunstnagels en breng geen lotion of crème aan op uw lichaam. U kunt een eigen muzikspeler (bijvoorbeeld mp3 speler of iPod) meenemen voor wat afleiding.
- Er wordt een infuusnaald in de hand of in de arm geplaatst en zo nodig bloed afgenomen.

In plaats van uw bovenkleding krijgt u van ons een operatiejas om aan te trekken. Een uur voor de implantatie krijgt u nog een licht kalmerend middel om in te nemen.

- Om infecties te voorkomen krijgt u eenmalig, via het infuusnaaldje, antibiotica toegediend. Wanneer u weet dat u **overgevoelig bent voor antibiotica**, geef dit direct door aan de verpleegkundige.

Het inbrengen (implantatie) van een pacemaker

- De implantatie vindt plaats in de cardiokamer, een soort operatiekamer waar de benodigde apparatuur staat. U gaat op de behandeltafel liggen en u krijgt een operatiemuts op. Daarna wordt de huid gedesinfecteerd met alcohol en wordt u afgedekt met steriele dekens.
- Voor de behandeling wordt u plaatselijk verdoofd, net onder uw linker of rechter sleutelbeen. Dit gebeurt door middel van een prik waar de verdoving wordt ingespoten. De verdoving kan gevoelig zijn.
- Na de verdoving maakt de cardioloog een snede van ongeveer 6 tot 7 centimeter en wordt een ader opgezocht of aangeprikt.
- Via deze ader wordt de pacemakerdraad (of pacemakerdraden) ingebracht en opgeschoven. Deze draad geeft de elektrische signalen van de pacemaker door aan het hart. Met behulp van röntgenstralen (doorlichting) wordt het puntje van de draad op de juiste plaats in het hart gelegd. Daarna vindt een extra controle plaats door de draad door te meten.

De draad wordt aan de spieren onder het sleutelbeen vastgehecht om de kans op losschieten van de draad te verkleinen. Vervolgens wordt na extra verdoving tussen het onderhuidse vet en de borstspier (hoog) ruimte gemaakt waar uiteindelijk de pacemaker zal worden geplaatst. Deze ruimte wordt de 'pocket' genoemd. Nogmaals wordt de positie en ligging van de draad (draden) gecontroleerd met doorlichting en meting aan de draad. Indien goed bevonden wordt de draad vastgezet aan de pacemaker. De pacemaker

wordt in de pocket geplaatst waarna de pocket wordt gesloten met hechtingen. Vervolgens wordt de huid in lagen gehecht en de wond wordt afgedekt met pleisters.

- De implantatie duurt ongeveer een tot tweeënhalf uur. Het is mogelijk dat de ingreep langer duurt dan voorzien. Het opschuiven van de draad in de ader en het op de juiste plaats leggen van de punt hiervan, kan namelijk wel eens moeilijk gaan. Na de implantatie keert u weer terug naar de afdeling.

Na de behandeling

Na de behandeling is het belangrijk dat u de eerste twee uur bedrust houdt. U mag dus niet zelfstandig naar het toilet. Onze verpleegkundigen helpen u hier graag bij. De arm aan de geïmplanteerde kant moet u de eerste 48 uur na de behandeling zoveel mogelijk rustig houden. De pacemakerdraad kan zich hierdoor beter hechten in het hart. U mag uw arm dus niet boven uw schouder brengen. De draad kan daardoor loslaten of verschuiven.

Eventueel gestopte bloedverdunnende medicatie mag worden hervat na overleg met de cardioloog

De dag na de implantatie wordt een röntgenfoto van uw borstkas gemaakt om te controleren of de draad goed ligt. Tijdens het maken van de foto mag u de armen niet boven uw schouder tillen.

Controles

Tijdens de opname worden regelmatig controles uitgevoerd, zoals bloeddrukmeting en 'pols tellen' om te kijken of alles goed verloopt. Daarnaast wordt uw hartritme gecontroleerd door middel van telemetrie bewaking. Hierbij wordt het hartritme opgenomen en via een zender draadloos verstuurd naar een bewakingsmonitor. Op deze wijze is constante controle mogelijk.

Speciale techniek zorgt er voor dat de werking van de pacemaker wordt gecontroleerd via een soort computer. Er kunnen verschillende programma's worden ingesteld. Dit kan eenvoudig van buitenaf met een afstandsbediening.

Bijverschijnselen en risico's

Meestal verloopt een implantatie van een pacemaker zonder problemen. Ondanks alle zorgvuldigheid kunnen er toch complicaties optreden. Uw cardioloog bespreekt dit van tevoren met u.

Na de ingreep kan rond de wond een blauwe plek ontstaan. Ondanks alle voorzorg is het mogelijk dat de wond gaat ontsteken. De wond wordt dan rood en voelt gloeiend aan. Neem in dat geval zo snel mogelijk contact op met uw verpleegkundige.

Naar huis

Na een laatste controle van uw pacemaker verlaat u na ongeveer een tot twee dagen het ziekenhuis. Pas na 6 weken mag u uw arm boven uw schouder tillen en na 2 weken mag u weer autorijden. Om het vastzitten van de schouder te voorkomen, kunt u in de tussentijds rondjes draaien met uw arm. Tien dagen na de behandeling worden de hechtingen zo nodig verwijderd door de huisarts of uw cardioloog. Er wordt daarbij gelet op eventuele ontstekingen.

De pacemakerkaart, met alle technische gegevens van uw pacemaker, wordt naar uw huisadres gestuurd. Deze kaart moet u altijd bij u dragen. Na ongeveer drie maanden verwachten wij u voor een eerste technische controle van uw pacemaker. Deze controle vindt plaats op de polikliniek Cardiologie. U krijgt hiervoor een afspraak thuisgestuurd. De polikliniek bevindt zich op de eerste etage. U neemt lift B en volgt route 1.05.

Vragen

Wanneer u vragen heeft, kunt u terecht bij uw huisarts of een van de leden van het pacemakerteam. Neem hiervoor contact

op met het afsprakenbureau via telefoonnummer
010-893 00 00.

Wij willen u ook graag attenderen op de Federatie Hartzorg die een werkgroep heeft ingesteld van en voor dragers van een pacemaker. U kunt hier contacten leggen met mensen die dezelfde ervaringen hebben en steun vragen bij het vinden van oplossingen. De Federatie Hartzorg is te bereiken via telefoonnummer 030-65 96 405.

juni 2018
6050456